

11/16.12.2019 Yleiskaavatoimikunnan kokous/Pöytäkirja

Aika: 16.12.2019 klo 10.05-11.40

Paikka: kaupunginhallituksen huone, Asematie 7

Osallistujat:

Jäsenet		Varajäsenet	
Lauri Kaira, puheenjohtaja	x	Piia Kurki	
Säde Tahvanainen, varapuheenjohtaja	x	Tarja Eklund	
Anniina Kostilainen	-	Vaula Norrena	x
Tomi Salin	x	Jarmo Ikkala	
Pertti Oksman	x	Chau Nguyen	
Solveig Halonen	x	Stefan Åstrand	
Minna Kuusela	x	Max Mannola	
Pekka Silventoinen	x	Jouko Jääskeläinen	
Pentti Puoskari	x	Jyrki Riikonen	
Vesa Pajula	x	Otso Kivimäki	
Ulla Kaukola	x	Teija Toivonen	
Puhe- ja läsnäolo-oikeus			
Juha Hirvonen	x	Hannu Palmu	
Maarit Raja-Aho	x (§ 3, klo 10.11-11.33)	Paula Lehmuskallio	
Antti Lindtman	-		
Sari Multala	-		
Timo Juurikkala, asiantuntijajäsen	-		
Viranhaltijat:			
Ritva Viljanen, kaupunginjohtaja		x (§:t 3-7, klo 10.09-11.40)	
Hannu Penttilä, apulaiskaupunginjohtaja			x
Matti Ruusula, talousjohtaja va.			-
Tarja Laine, kaupunkisuunnittelujohtaja			x
Antti Kari, kiinteistöjohtaja			x
Mari Siivola, yleiskaavapäällikkö			x
Markus Holm, suunnittelupäällikkö			x
Tomi Henriksson, asumisasioiden päällikkö			x

Katariina Nummi, hallintoasiantuntija, sihteeri	x
Muut osallistujat:	
Virpi Mamia, yleiskaava-arkkitehti	x
Laura Muukka, johtava maisema-arkkitehti	x
Jonna Kurittu, yleiskaavasuunnittelija	x
Eeva-Maria Niemi, yleiskaavasuunnittelija	x
Antonina Myllymäki, suunnittelija	x
Paula Kankkunen, suunnittelija	x
Anna-Mari Kangas, suunnittelija	x
Joonas Stenroth, liikenneinsinööri	x

1. Kokouksen avaus

Kokous avattiin klo 10.05.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan tarkastaminen ja hyväksyminen

Tarkastettiin ja hyväksyttiin yleiskaavatoimikunnan 21.11.2019 kokouksen pöytäkirja 10/2019. Pöytäkirja on julkaistu extranetissä toimikunnan sivuilla.

3. Yleiskaava 2020 ehdotus (YK0048)

Oikeusvaikutteinen yleiskaava muodostuu kolmesta kartasta (kaavakartta ja kaksi liitekarttaa) merkintöineen ja määräyksineen. Kaavakartta aluevarauksineen ja linjauksineen kuvaa kokonaisuuden, jota liitekartoilla ”Arvokas kulttuuriympäristö” ja ”Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet” täsmennetään. Yleiskaavaan kuuluu selostus.

Yleiskaavaluonnoksesta ehdotukseen on tehty useita muutoksia niin karttaan kuin määräyksiin. Ratkaisuja on täsmennetty luonnoksen pohjalta laadittujen vaikutusten arviointien, mielipiteiden ja lausuntojen sekä lisäselvitysten kautta. Kaikki vaikutusten arvioinnit, saadut lausunnot, vuorovaikutusraporttiin koostetut mielipiteet sekä uudet selvitykset ovat ehdotuksen liiteaineistona.

Luonnoksesta saatuihin lausuntoihin on ehdotuksen perusteella laadittu vastineet, jotka ovat yleiskaavatoimikunnan esityslistan liitteenä. Päätösesitys on, että vastineet hyväksytään.

Yleiskaavan keskeiset ratkaisut

Yleiskaava 2020 jatkaa voimassa olevan yleiskaavan linjausta kasvun ohjaamisesta kestävästi olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen sitä eheyttäen ja vahvistaen. Samalla ratkaisu säästää maata luonnolle – ja tulevaisuuden muutoksille. Merkittävä osa kasvusta keskittyy joukkoliikennekaupungin kestävän kasvun vyöhykkeelle, mikä sisältää nykyiset ja uudet asemanseudut sekä Vantaan ratiikan uuden kehityskäytävän Aviapoliksessa, Tikkurilassa ja Itä-Vantaalla. Ratikka kytkee kaupunkiseudun verkostoihin myös eriytymiskehityksen uhkaamia alueita.

Toisena keskeisenä teemana on keskustojen elinvoiman parantaminen. Monikeskuksisen kaupungin ytiminä uudistuvat keskustat, joista etenkin kolmessa pääkeskustassa Tikkurilassa, Aviapoliksessa ja Myyrmäessä mahdollistetaan laajentuminen ja tiivistyminen. Elinvoimaksi ei riitä asuminen, vaikka sitä kaikkiiin keskustoihin tulee lisää, vaan tarpeen on rakentaa monipuolista sekoittunutta rakennetta: työpaikkoja, palveluita ja viihtyisää julkista tilaa. Yleiskaava mahdollistaa tämän, mutta sen turvaaminen edellyttää vahvaa ohjausta. Kaupan suurimpien yksiköiden sijaintipaikkana yleiskaava suosii keskustoja, koska niissä on vahvin asiakaspohja ja tasapuolinen saavutettavuus eri liikenne-
muodoilla. Kaupan määräyksiä eri alueiden osalta on täydennetty ehdotukseen.

Yleiskaava turvaa riittävät työpaikkarakentamisen mahdollisuudet. Elinkeinopoliittisten vaikutusten arvioinnissa nostettiin silti esiin huoli kaupunkirakenteen yksipuolistumisesta, siksi ehdotukseen on muutettu luonnoksen asumiseen muuntuvia ns. raidallisia alueita asumisen ja työpaikkojen tai kaupan alueiksi. Seudun elinkeinoelämän moottorina toimivan lentokentän kasvun edellytykset on yleiskaavassa turvattu niin itse kentän ja sen yhteyksien (mm. ratikka) osalta kuin kentän kasvavien ympäristöhäiriöiden hallinnan puolesta. Muutokset lentomelualueissa ovat suhteellisen pieniä. Aviapoliksessa on varattu tilaa tiiviille keskustatoiminnoille sekä työpaikkaintensiiviselle rakentamiselle, mikä tukee Aviapoliksen ja lentoaseman toimivuutta yhteen.

Yleiskaavan kaupunkirakenteen vyöhykeajattelu näkyy kasvun ja erityisesti asumisen ohjaamisessa. Väkirikkaimmat ja toiminnoiltaan monipuolisimmat kaupunkiympäristöt sijoittuvat keskustoihin ja

kestävän liikkumisen mahdollistaviin paikkoihin. Avaruutta ympäristöltään edellyttävät toiminnot ja väljemmät miljööt ovat etäämmällä verkostomaisena kautta kaupungin levittäytyvästä toiminnallisesta ytimestä. Asuinalueiden luokittelu perustuu sijaintiin vyöhykkeellä, mutta sisältö selviää määräyksistä, jotka ohjaavat mm. tavoiteltavan palvelurakenteen luonnetta ja kaupunkiympäristön laatuun. Vaikka yleiskaavan suunnitteluteemoissa korostetaan joukkoliikennettä, keskustoja ja tiivistä kaupunkirakentamista, kokonaisuus piirtää auki sen, että Vantaa kehittyy jatkossakin asuin ympäristöltään vahvasti viihtyisien, vehreiden pientaloalueiden kaupunkina.

Liikennejärjestelmään yleiskaava ei tuo suuria muutoksia, mutta kaavassa kiinnitetään huomiota erityisesti kestävän liikkumisen muotoihin. Vantaan ratikka on omalla merkinnällään, joukkoliikenteen runkoyhteys merkinnät täydentävät mahdollista raitiotieverkostoa ja lentoasemalle on osoitettu uusia raskaan raideliikenteen yhteyksiä. Lisäksi yleiskaava määrittelee seudulliset pyöräilyn baanat sekä kattavan ulkoilureittien verkoston ja ottaa kantaa myös jalankulun ja pyöräilyn reittien laatuun. Ylästön kohdalla baanalinjausta on muutettu ehdotukseen niin, että se kulkee Vantaan puolella. Uusi osuus maantiestä 152 Tuusulanväylän ja Hämeenlinnanväylän väliin on seudullinen erityisesti logistiikan tarpeisiin osoitettu yhteys. Luonnoksessa oli kaksi vaihtoehtoista linjausta, joista ehdotukseen on säilytetty käynnissä olevan YVAN mukainen linjaus.

Uusi yleiskaava ei olennaisesti laajenna Vantaan yhdyskuntarakennetta aiemmin rakentamiseen osoittamattomille alueille. Ratkaisu turvaa seudullista ja paikallista viherympäristöä, luonto- ja kulttuuriarvoja. Yleiskaavaan on määritelty ekologinen verkosto ja merkittävä määrä täydennyksiä luonnonsuojeluverkostoon. Ehdotukseen on tuotu täydennyksiä luontokohteisiin erityisesti puroluonnon osalta. Myös Natura 2000 – verkoston alueet on nostettu omalla merkinnällään näkyviin yleiskaavakartalle.

Yleiskaava mahdollistaa voimakkaan kasvun kaupunkiin, mutta ei täsmällisesti mitoiteta sitä eri alueille, koska sisäänpäin kasvamisen määrää ja ajoitusta on vaikea ennakoida. Yleiskaavan ratkaisut on esitelty laajemmin yleiskaavaselostuksessa liitteessä 5. Luonnoksesta ehdotukseen tehdyistä muutoksista on kooste liitteessä

Yleiskaavan esitystapa

Yleiskaavan varsinainen kaavakartta on laadittu aluevarauskaavana, jotta se ohjaa sujuvasti asemakaavoitusta ja muuta tarkemman tason suunnittelua. Esitystapa on voimassa olevaa yleiskaavaa yleispiirteisempi ja strategisempi. Maankäytön aluevaraukset kartalla on esitetty mahdollisimman laajoina ja yhtenäisinä välttämällä tilkkumaista ilmettä. Kaavan linjauksista merkittävä määrä on kirjattu määräyksiin.

Strategisuus tarkoittaa valintoja, priorisointia ja sitä, että yleiskaava piirtää kokonaiskuvaan näkyviin isot tärkeimmät kaupunkitasoiset ja seudulliset linjaukset. Kun kuvataan koko kaupunkia koskevia ratkaisuja, on yleispiirteinen esitystapa perusteltu. Yleiskaavalla ei ole mahdollista esittää kaikkia paikallisia vaihtoehtoja luettava yleisilme säilyttäen. Tällä tietoisella valinnalla on tarkoitus pitää kartanlukijan huomio yleiskaavan tarkastelutasolla – juuri niissä isoissa linjoissa.

Yleispiirteinen kaava antaa suuntaviivoja ja jättää joustoa tarkemman tasoiselle jatkosuunnittelulle ja pelivaraa tulevaisuuden uudentlaisille kaupunkirakentamisen ratkaisuille. Suunnitelman raamina ovat kestävyuden kaikki näkökulmat, joiden konkreettinen toteutuminen on paljolti riippuvaista tiedosta, joka päivittyy tällä hetkellä kiivaalla vauhdilla. Strategisilla yleiskaavaratkaisuilla mahdollistetaan myös ne kestävyyttä edistävät toteutumisen mallit, joita ei vielä tunneta.

Kaavakarttaa täsmentämään laadittiin kaksi oikeusvaikutteista liitekarttaa arvokkaasta kulttuuriympäristöstä ja luonnosta. Jotta nämä kaksi omaa asiakokonaisuuttaan hahmottuvat riittävän selkeinä turvatakseen niiden säilymistä. Kaavakartta on liitteenä 1. Kartta jaetaan toimikunnan kokouksessa paperitulosteena mittakaavassa 1:25 000. Lisäksi yleiskaavatoimikunnan käyttöön avataan tilapäinen karttapalvelu, missä voi mm. vertailla ehdotusta luonnokseen sekä voimassa olevaan yleiskaavaan. Liitekartat ovat liitteenä 2 ja 3.

Yleiskaavamääräykset täsmentävät aluevarauksien ja merkintöjen sisältöä. Luonnoksesta ehdotukseen muutoksia määräyksiin on tehty erityisesti asumista ja kauppaa ohjaaviin määräyksiin, mutta myös muihin määräyksiin on tehty täsmennyksiä ja teknisiä korjauksia. Asumisen merkintöjä ja määräyksiä on tarkistettu yleiskaavan vyöhykemallin pohjalta yleiskaavaluonnosta johdonmukaisemmiksi. Luonnoksen vaikutusten arvioinnissa nousi esiin asumisen merkintöihin ja määräyksiin esitettäviä muutostarpeita.

Kauppaa koskevia määräyksiä on täydennetty useilla alueilla vaikutusten arvioinnin ja vuorovaikutuksessa saadun palautteen perusteella. Merkittävin muutos on esitetty kaupallisten palveluiden alueen (KM) määräykseen Porttipuiston osalta. Ehdotus on, että KM-alueelle ei sallittaisi päivittäistavarakauppaa vaan sen sijoittuminen olisi mahdollista Porttipuiston pohjoisosan A/KM alueelle. Sinne voidaan sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikkörajan (4000 k-m²) alittavaa paikallisia asukkaita palvelevaa päivittäistavarakauppaa.

Maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:n mukaan maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman lupaa yleiskaava-alueella, jos yleiskaavassa niin määrätään. Määräykset on nyt ehdotukseen eritelty siten, että virkistysalueilla, luonnonsuojelualueilla ja suojaviheralueilla edellytetään maisematyölupaa puiden kaatamiseen ja maisemaa muuttavaan maanrakennustyöhön. Arvokkaan kulttuuriympäristön ja luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeillä alueilla edellytetään maisematyölupaa vain kaivamis-, louhimis-, tasoittamis- ja täyttämistöitä tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä varten. Maa- ja metsätalousalueille, ei edellytetä maisematyölupaa puiden kaatoon, kun taas virkistys- ja suojelualueilla maisematyölupaa puiden kaatoon vaaditaan joka tapauksessa.

Kaikki määräyksiä koskevat muutokset on koostettu esityslistan liitteeseen 10. siten, että vertailuparina on yleiskaavaluonnoksen määräys, mihin on merkitty esitetyt muutokset. Kokonaisuudessaan merkintöjen selitykset ja määräykset ovat liitteessä 4. Määräykset siirretään karttojen yhteyteen ennen nähtävillä oloa sitten, kun niistä saadaan myös käännökset ruotsiksi.

Seuraavat työvaiheet

- Aikataulusyistä jäi vielä tässä vaiheessa ehdotusaineistossa huomioimatta Östersundomin yhteisen yleiskaavan kumoutuminen ja mahdolliset jatkotoimet. Helsingin hallinto-oikeuden päätöksestä on mahdollista valittaa Korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valittajina voivat olla kaavaa laativat kunnat ja käytännössä yhteinen päättävä toimielin Östersundom toimikunta, jonka kokouksessa 19.12.2019 linjataan asiasta.
- Mielipiteisiin ei luonnosvaiheessa anneta yleensä vastineita, mutta tarkoitus on koostaa ennen ehdotuksen vuorovaikutusta aineisto, mistä selviää mielipiteiden ja ehdotukseen tehtyjen muutosten suhde.
- Kaavaselostuksen karttojen tuottamisessa on ollut MATTI-järjestelmästä johtuvia teknisiä ongelmia. Kartat saadaan ajan tasalle helmikuun kokoukseen mennessä.

Yleiskaavatoimikunta 16.12.2019

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Yleiskaavatoimikunta päättää esittää kaupunginhallitukselle, että

- a) annetaan liitteen 6 mukaiset vastineet luonnoksesta annettuihin lausuntoihin,
- b) asetetaan nähtäville 30 päiväksi MRA 19 §:n mukaisesti 16.12.2020 päivätty Yleiskaava 2020 ehdotus (YK0048), ja
- c) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot, ja
- d) lisäksi yleiskaavatoimikunta päättää, että toimikunnan ehdotus yleiskaavaksi viedään kaupunkisuunnittelulautakunnalle tiedoksi.

Käsittely:

Merkittiin, että yleiskaava-arkkitehti Virpi Mamia selosti asiaa kokouksessa.

Tehtiin päätösesitykseen kaksi teknistä korjausta. B-kohdan päivämäärä korjattiin vuodelle 2019 ja d-kohta irrotettiin omaksi kohdaksi. Korjattu päätösesitys on seuraava:

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Yleiskaavatoimikunta päättää esittää kaupunginhallitukselle, että

- a) annetaan liitteen 6 mukaiset vastineet luonnoksesta annettuihin lausuntoihin,
- b) asetetaan nähtäville 30 päiväksi MRA 19 §:n mukaisesti 16.12.2019 päivätty Yleiskaava 2020 ehdotus (YK0048), ja
- c) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Lisäksi yleiskaavatoimikunta päättää, että toimikunnan ehdotus yleiskaavaksi viedään kaupunkisuunnittelulautakunnalle tiedoksi.

Päätös:

Päätettiin yksimielisesti jättää asia pöydälle yleiskaavatoimikunnan seuraavaan kokoukseen.

Liitteet:

Yleiskaava 2020 ehdotus (YK0048)

- Liite 1 Kaavakartta
- Liite 2 Oikeusvaikutteinen liitekartta: arvokas kulttuuriympäristö
- Liite 3 Oikeusvaikutteinen liitekartta: luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet
- Liite 4 Merkintöjen selitykset ja määräykset
- Liite 5 Yleiskaavan selostus
- Liite 6 Vastineet luonnoksesta annettuihin lausuntoihin

Oheismateriaali

- Liite 7 Yleiskaavaluonnoksesta annetut lausunnot
- Liite 8 Vaikutusten arvioinnit:
  - a) Asumisen vaikutusten arviointi
  - b) Elinkeinopoliittisten vaikutusten arviointi
  - c) Ilmastovaikutukset
  - d) Kaupan vaikutusten arviointi
  - e) Liikenteelliset vaikutukset ja sen liitteet
  - f) Melu- ja ilmanlaatuvaikutukset
  - g) Sosiaalisten vaikutusten arviointi
  - h) Taloudellisten vaikutusten arviointi
  - i) Vaikutukset kulttuuriympäristöön
  - j) Luontovaikutusten arviointi ja sen liitteet
- Liite 9 Vuorovaikutusraportti 3: mielipiteet luonnoksesta
- Liite 10 Muutokset merkintöihin ja määräyksiin
- Liite 11 Muutokset kartan ratkaisuihin
- Liite 12 Selvitys puroluonnon täydennyskohteista
- Liite 13 Viljelypalstaselvitys

4. Yleiskaavan tilannekatsaus

Yleiskaavapäällikkö Mari Siivola kertoo yleiskaavatyön ajankohtaisista asioista.

- Helsingin hallinto-oikeus on 29.11.2019 antanut päätöksensä sekä Uudenmaan 2. vaihe-maakuntakaavan Östersundomin alueen osalta, että Östersundomin kuntien yhteisen yleiskaavan osalta. Kaavoista oli valitettu. Maakuntakaava jää hallinto-oikeuden päätöksen mukaan voimaan, mutta hallinto-oikeus kumoaa Östersundom-toimikunnan yhteisen yleiskaavan hyväksymistä koskevan päätöksen. Ratkaisulla on vaikutusta yleiskaava 2020 ehdotuksen sisältöön, koska ehdotus noudattaa osittain Östersundomin yleiskaavan linjauksia. Asiasta ja mahdollisista jatkotoimista neuvotellaan Helsingin, Sipoon ja Vantaan kanssa joulukuussa. Mahdollisesta valituksesta korkeimpaan hallinto-oikeuteen päättää Östersundom-toimikunta.

Yleiskaavatoimikunta 16.12.2019

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Yleiskaavatoimikunta merkitsee asian tiedoksi.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.

5. Muut asiat

Ei muita asioita.

6. Seuraava kokous

Toimikunnan seuraava kokous pidetään maanantaina 20.1. klo 12.30-16.00 kaupunginhallituksen huoneessa.

7. Kokouksen päättäminen

Kokous päätettiin klo 11.40.